

കേരളത്തിൽ സ്ത്രീസാക്ഷരതാ പ്രചാരണങ്ങൾ: ചരിത്രപരവും, സാംസ്കാരികവുമായ ഒരു വിശകലനം

Nisha Francis O

Assistant Professor, Department of Malayalam, Vimala College (Autonomous), Kerala, India.

Article information

Received: 8th April 2025

Received in revised form: 8th May 2025

Accepted: 15th June 2025

Available online: 25th July 2025

Volume: 1

Issue: 2

DOI: <https://doi.org/10.63090/MG/3108.0960.0008>

Abstract

This study analyzes the historical and cultural development of women's literacy movements in Kerala, examining various literacy initiatives that took place from the early 19th century to the 21st century. The central question of this research is how women's literacy in Kerala evolved as a combined result of social reform movements, missionary activities, government policies, and cultural transformations. Utilizing qualitative research methodology and historical analysis, this study identifies the socio-cultural factors behind the success of women's literacy in Kerala and evaluates its contemporary relevance.

സാരാംശം

കേരളത്തിലെ സ്ത്രീസാക്ഷരതാ പ്രചാരണങ്ങളുടെ ചരിത്രപരവും സാംസ്കാരികവുമായ വികാസത്തെ വിശകലനം ചെയ്യുന്ന ഈ പഠനം, പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭം മുതൽ ഇരുപത്തൊന്നാം നൂറ്റാണ്ടുവരെയുള്ള കാലഘട്ടത്തിൽ നടന്ന വിവിധ സാക്ഷരതാ പ്രസ്ഥാനങ്ങളെ പരിശോധിക്കുന്നു. സാമൂഹിക പരിഷ്കരണ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ, മിഷനറി പ്രവർത്തനങ്ങൾ, സർക്കാർ നയങ്ങൾ, സാംസ്കാരിക മാറ്റങ്ങൾ എന്നിവയുടെ സംയോജിത ഫലമായി കേരളത്തിലെ സ്ത്രീസാക്ഷരത എങ്ങനെ വികസിച്ചുവെന്നാണ് ഈ ഗവേഷണത്തിന്റെ പ്രധാന ചോദ്യം. ഗുണാത്മക ഗവേഷണ രീതിശാസ്ത്രവും ചരിത്രപരമായ വിശകലനവും ഉപയോഗിച്ച് നടത്തിയ ഈ പഠനം, കേരളത്തിലെ സ്ത്രീസാക്ഷരതയുടെ വിജയത്തിന് പിന്നിലെ സാമൂഹിക-സാംസ്കാരിക ഘടകങ്ങളെ തിരിച്ചറിയുകയും, ഇതിന്റെ സമകാലിക പ്രസക്തിയെ വിലയിരുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു.

പ്രധാന വാക്കുകൾ : സ്ത്രീസാക്ഷരത, കേരളം, സാമൂഹിക പരിഷ്കരണം, സാംസ്കാരിക മാറ്റം, വിദ്യാഭ്യാസ നയം

ആമുഖം

ഇന്ത്യയിലെ സാക്ഷരതാ ഭൂപടത്തിൽ കേരളം ഒരു അസാധാരണ സ്ഥാനം കൈവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രത്യേകിച്ചും സ്ത്രീസാക്ഷരതയുടെ മേഖലയിൽ കേരളത്തിന്റെ നേട്ടങ്ങൾ അന്താരാഷ്ട്ര തലത്തിൽ പ്രശംസിക്കപ്പെടുന്നവയാണ്.¹ 2011ലെ ജനസംഖ്യാ സർവ്വേ പ്രകാരം കേരളത്തിലെ സ്ത്രീസാക്ഷരത 91.98% ആയിരുന്നു, ഇത് ദേശീയ ശരാശരിയായ 65.46% നേക്കാൾ വളരെ കൂടുതലാണ്.² എന്നാൽ ഈ

നേട്ടം ഒറ്റദിവസം കൊണ്ട് സംഭവിച്ചതല്ല; മറിച്ച് നൂറ്റാണ്ടുകളായി നീണ്ടുനിന്ന ചരിത്രപരമായ പ്രക്രിയകളുടെയും സാംസ്കാരിക മാറ്റങ്ങളുടെയും ഫലമാണ്.

ഈ ഗവേഷണപ്രബന്ധത്തിന്റെ പ്രധാന പ്രമേയം കേരളത്തിലെ സ്ത്രീസാക്ഷരതാ പ്രചാരണങ്ങളുടെ ചരിത്രപരവും സാംസ്കാരികവുമായ വികാസത്തെ സമഗ്രമായി വിശകലനം ചെയ്യുക എന്നതാണ്. ഇതിനായി പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭം മുതൽ ഇരുപത്തൊന്നാം നൂറ്റാണ്ടുവരെയുള്ള കാലഘട്ടത്തിലെ വിവിധ സാക്ഷരതാ പ്രസ്ഥാനങ്ങളെയും അവയുടെ സാമൂഹിക-സാംസ്കാരിക പശ്ചാത്തലത്തെയും പരിശോധിക്കും.

ഈ പഠനത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം ഇന്ത്യയിലെ മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കും വികസനത്തിന്റെ സന്ദർഭത്തിൽ കേരളത്തിന്റെ അനുഭവങ്ങളിൽ നിന്ന് പഠിക്കാൻ കഴിയുന്ന പാഠങ്ങളുടെ വിലയിലാണ്. സ്ത്രീശാക്തീകരണത്തിന്റെയും സാമൂഹിക വികാസത്തിന്റെയും സന്ദർഭത്തിൽ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ പങ്ക് മനസ്സിലാക്കാനും ഈ പഠനം സഹായിക്കും.

സൈദ്ധാന്തിക അടിത്തറ

സാമൂഹിക പരിഷ്കരണ സിദ്ധാന്തം

കേരളത്തിലെ സ്ത്രീസാക്ഷരതയുടെ വികാസത്തെ മനസ്സിലാക്കാൻ സാമൂഹിക പരിഷ്കരണ സിദ്ധാന്തം (Social Reform Theory) പ്രയോജനപ്പെടുത്താം. മാക്സ് വെബറിന്റെ സാമൂഹിക പ്രവർത്തന സിദ്ധാന്തവും എമൈൽ റുർഖൈമിന്റെ സാമൂഹിക ഐക്യ സങ്കല്പവും ഈ വിശകലനത്തിന് പ്രസക്തമാണ്.³ കേരളത്തിലെ സാമൂഹിക പരിഷ്കരണ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ, പ്രത്യേകിച്ച് ശ്രീനാരായണ ഗുരു, അയ്യങ്കാളി, ചട്ടമ്പിസ്വാമികൾ എന്നിവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസത്തിന് അനുകൂലമായ സാമൂഹിക അന്തരീക്ഷം സൃഷ്ടിച്ചു.

സാംസ്കാരിക മുന്നേറ്റ സിദ്ധാന്തം

അന്റോണിയോ ഗ്രാംഷിയുടെ സാംസ്കാരിക ആധിപത്യ സിദ്ധാന്തവും (Cultural Hegemony Theory) ഈ പഠനത്തിന് പ്രസക്തമാണ്.⁴ കേരളത്തിൽ പരമ്പരാഗത പിതൃധിപത്യ ഘടനകൾക്കെതിരെ സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസം ഒരു പ്രതിരോധ പ്രസ്ഥാനമായി പരിണമിച്ചത് ഈ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ മനസ്സിലാക്കാം.

മാനവവിഭവശേഷി വികസന സിദ്ധാന്തം

ഗാരി ബെക്കറിന്റെ മാനവമൂലധന സിദ്ധാന്തവും (Human Capital Theory) അമർത്യ സെന്നിന്റെ കഴിവ് സമീപനവും (Capability Approach) കേരളത്തിലെ സ്ത്രീസാക്ഷരതയുടെ സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ ആഘാതങ്ങളെ വിശകലനം ചെയ്യാൻ സഹായിക്കുന്നു.⁵

ചരിത്രപരമായ വിശകലനം

ആദ്യകാല സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസ പ്രയത്നങ്ങൾ (1800-1860)

കേരളത്തിലെ സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ആദ്യകാല ചരിത്രം മിഷനറി പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. 1819ൽ കോട്ടയത്ത് സ്ഥാപിതമായ സി.എം.എസ് പ്രസ് ആദ്യത്തെ മലയാളം പുസ്തകങ്ങൾ അച്ചടിച്ചുതുടങ്ങിയത് സാക്ഷരതാ വ്യാപനത്തിന് അടിത്തറയിട്ടു.⁶ ബെഞ്ചമിൻ ബെയ്ലിയുടെയും ഹെർമൻ ഗുണ്ടർട്ടിന്റെയും പ്രവർത്തനങ്ങൾ മലയാളം സാഹിത്യത്തിന്റെയും വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെയും വികാസത്തിന് പ്രാരംഭം നൽകി.

1834ൽ തിരുവനന്തപുരത്ത് സ്ഥാപിതമായ ആദ്യത്തെ പെൺകുട്ടികളുടെ സ്കൂൾ കേരളത്തിലെ സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ഒരു നാഴികക്കല്ലായിരുന്നു.⁷ ലണ്ടൻ മിഷനറി സൊസൈറ്റിയുടെ സഹായത്തോടെ റവ. മാക് ഈ സ്കൂൾ ആരംഭിച്ചു. എന്നാൽ സാമൂഹിക പ്രതിരോധവും സാംസ്കാരിക തടസ്സങ്ങളും കാരണം ആദ്യകാലത്ത് ഇത്തരം സ്കൂളുകളിൽ പ്രവേശനം പരിമിതമായിരുന്നു.

സാമൂഹിക പരിഷ്കരണ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ കാലം (1860-1920)

പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അവസാന ദശകങ്ങളിൽ കേരളത്തിൽ ശക്തമായ സാമൂഹിക പരിഷ്കരണ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ ഉടലെടുത്തു. ശ്രീനാരായണ ഗുരുവിന്റെ "ഒരു ജാതി, ഒരു മതം, ഒരു ദൈവം" എന്ന മുദ്രാവാക്യം സാമൂഹിക നവോത്ഥാനത്തിന് വഴിത്തിരിവ് നൽകി.⁸ സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിൽ എസ്.എൻ.ഡി.പി യോഗം പ്രധാന പങ്ക് വഹിച്ചു.

അയ്യങ്കാളിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പട്ടികജാതി സമുദായത്തിലെ സ്ത്രീകളുടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് പ്രത്യേക പ്രാധാന്യം നൽകി.⁹ 1907ൽ അദ്ദേഹം ആരംഭിച്ച സർജനപരിപാലന സംഘം പട്ടികജാതി സ്ത്രീകളുടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് വേണ്ടി പ്രത്യേക പ്രയത്നങ്ങൾ നടത്തി.

ചട്ടമ്പിസ്വാമികളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളും സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസത്തിന് പ്രോത്സാഹനം നൽകി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ "ജാതിനിർണ്ണയം" എന്ന കൃതി സാമൂഹിക പരിഷ്കരണത്തിന്റെ ദിശയിൽ പ്രധാനപ്പെട്ട സംഭാവനയായി.¹⁰

രാജകീയ കാലഘട്ടത്തിലെ വിദ്യാഭ്യാസ നയങ്ങൾ (1900-1947)

ടാവൻകോർ, കൊച്ചിൻ രാജ്യങ്ങളിലെ വിദ്യാഭ്യാസ നയങ്ങൾ സ്ത്രീസാക്ഷരതയുടെ വികാസത്തിന് ഗണ്യമായ സംഭാവന നൽകി. 1817ൽ കേണൽ മൺറോയുടെ കീഴിൽ ടാവൻകോറിൽ ആരംഭിച്ച വിദ്യാഭ്യാസ പരിഷ്കരണങ്ങൾ സ്ത്രീകളുടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും പ്രാധാന്യം നൽകി.¹¹

1912ൽ ടാവൻകോർ സർക്കാർ പ്രകാശിപ്പിച്ച "വിദ്യാഭ്യാസ കോഡ്" സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസത്തിന് പ്രത്യേക പരിഗണന നൽകി. ഇതിൽ പെൺകുട്ടികളുടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് പ്രത്യേക ധനസഹായവും അധ്യാപകരുടെ പരിശീലനവും ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നു.¹²

1920കളിൽ ടാവൻകോറിൽ നടപ്പിലാക്കിയ നിർബന്ധിത പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസ നയം കേരളത്തിലെ സാക്ഷരതാ വ്യാപനത്തിന് വലിയ കുതിപ്പ് നൽകി. ഈ നയത്തിൽ പെൺകുട്ടികളുടെ വിദ്യാഭ്യാസവും ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നു.¹³

സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തര കാലഘട്ടം (1947-1990)

ഇന്ത്യയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരം കേരളത്തിലെ സ്ത്രീസാക്ഷരതാ പ്രചാരണങ്ങൾ പുതിയ ശക്തി പ്രാപിച്ചു. 1957ൽ അധികാരത്തിൽ വന്ന ഇ.എം.എസ് നമ്പൂതിരിപ്പാടിന്റെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് സർക്കാർ വിദ്യാഭ്യാസ പരിഷ്കരണത്തിന് പ്രത്യേക പ്രാധാന്യം നൽകി.¹⁴ വിദ്യാഭ്യാസ ബില്ലിൽ സ്ത്രീകളുടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് പ്രത്യേക പരിഗണന നൽകിയിരുന്നു.

1960കൾ മുതൽ കേരളത്തിൽ സ്ത്രീസാക്ഷരതാ പ്രചാരണങ്ങൾ ഗ്രാമതലത്തിൽ ശക്തമായി നടന്നു. കേരള ശാസ്ത്ര സാഹിത്യ പരിഷത്തിന്റെയും സ്ത്രീസംഘടനകളുടെയും നേതൃത്വത്തിൽ നടന്ന ഈ പ്രചാരണങ്ങൾ ഗണ്യമായ ഫലങ്ങൾ നൽകി.¹⁵

സമകാലിക സാക്ഷരതാ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ (1990-2020)

1990കളിൽ കേരളത്തിൽ ആരംഭിച്ച മൊത്തസാക്ഷരതാ പ്രചാരണം (Total Literacy Campaign) സ്ത്രീസാക്ഷരതയുടെ മേഖലയിൽ വിപ്ലവാത്മക മാറ്റങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നു. എറണാകുളം ജില്ലയിൽ 1989ൽ ആരംഭിച്ച ഈ പ്രചാരണം കേരളത്തിലെ മറ്റ് ജില്ലകളിലേക്കും വ്യാപിച്ചു.¹⁶

കുട്ടികൾക്കൊപ്പം അമ്മമാരും പഠിക്കുന്ന "അമ്മയും മകളും" പദ്ധതി, "സ്ത്രീ ശക്തി" പ്രചാരണം, "കുടുംബശ്രീ" മിഷൻ എന്നിവ സ്ത്രീസാക്ഷരതയുടെ വികാസത്തിന് പുതിയ മാനങ്ങൾ നൽകി.¹⁷

സാംസ്കാരിക ഘടകങ്ങളുടെ വിശകലനം

മാതൃാധിപത്യ പാരമ്പര്യത്തിന്റെ സ്വാധീനം

കേരളത്തിലെ നായർ, മാപ്പിള സമുദായങ്ങളിലെ മാതൃാധിപത്യ (മാതൃവംശീയ) പാരമ്പര്യം സ്ത്രീകൾക്ക് സാമൂഹികമായി ഉയർന്ന പദവി നൽകിയിരുന്നു. ഇത് സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസത്തിന് അനുകൂലമായ സാമൂഹിക അന്തരീക്ഷം സൃഷ്ടിച്ചു.¹⁸ തറവാട് സമ്പ്രദായത്തിൽ സ്ത്രീകൾക്ക് സ്വത്തവകാശം ഉണ്ടായിരുന്നത് അവരുടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് സാമ്പത്തിക അടിത്തറ നൽകി.

ഭാഷാപരമായ ഐക്യത്തിന്റെ പങ്ക്

മലയാളം ഭാഷയുടെ വികാസവും മാനകീകരണവും സാക്ഷരതാ വ്യാപനത്തിന് ഗണ്യമായ സംഭാവന നൽകി. പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ മലയാളം ഗദ്യത്തിന്റെ വികാസം, പത്രപ്രവർത്തനത്തിന്റെ ആരംഭം, സാഹിത്യ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ എന്നിവ സ്ത്രീകളുടെ വായനാ സംസ്കാരത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു.¹⁹

ധാർമിക പുനരുത്ഥാന പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ സ്വാധീനം

ശ്രീനാരായണ ഗുരു, ചട്ടമ്പിസ്വാമികൾ, അയ്യങ്കാളി, വൈകുണ്ഠസ്വാമികൾ തുടങ്ങിയ സാമൂഹിക പരിഷ്കർത്താക്കളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ജാതിവിവേചനത്തിനെതിരെയും അന്ധവിശ്വാസങ്ങൾക്കെതിരെയും ശക്തമായ ചർച്ചകൾ സൃഷ്ടിച്ചു. ഇത് സ്ത്രീകളുടെ സാമൂഹിക മുന്നേറ്റത്തിനും വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും അനുകൂലമായ പരിസ്ഥിതി സൃഷ്ടിച്ചു.²⁰

സാഹിത്യ-സാംസ്കാരിക പുനരുജ്ജീവനത്തിന്റെ പങ്ക്

ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭത്തിൽ കേരളത്തിൽ നടന്ന സാഹിത്യ-സാംസ്കാരിക പുനരുജ്ജീവനം സ്ത്രീകളുടെ വായനാശീലം പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു. കുമാരനാശാൻ, വള്ളത്തോൾ നാരായണമേനോൻ, ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ തുടങ്ങിയ കവികളുടെ കൃതികൾ സ്ത്രീശാക്തീകരണത്തിന് പ്രേരണനൽകി.²¹

ഫലങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനം

സാമൂഹികാലാതം

കേരളത്തിലെ സ്ത്രീസാക്ഷരതാ പ്രചാരണങ്ങളുടെ സാമൂഹികാലാതം വിപുലമായിരുന്നു. ഇതിന്റെ ഫലമായി:

- **മാന്യമായ തൊഴിലിന് പ്രവേശനം:** സാക്ഷരതാ വ്യാപനം സ്ത്രീകൾക്ക് അധ്യാപന, ആരോഗ്യ, ഭരണ മേഖലകളിൽ തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചു.²²
- **സാമൂഹിക നേതൃത്വത്തിൽ പങ്കാളിത്തം:** പഞ്ചായത്തിരാജ് സ്ഥാപനങ്ങളിലും സാമൂഹിക സംഘടനകളിലും സ്ത്രീകളുടെ നേതൃത്വം വർദ്ധിച്ചു.
- **കുടുംബ ക്ഷേമത്തിലെ മാറ്റം:** സാക്ഷരതയുള്ള അമ്മമാർ കുട്ടികളുടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും ആരോഗ്യത്തിനും കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം നൽകി.

സാമ്പത്തികാലാതം

കേരളത്തിലെ സ്ത്രീസാക്ഷരത സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക വികാസത്തിന് ഗണ്യമായ സംഭാവന നൽകി:

- **തൊഴിൽ പങ്കാളിത്ത നിരക്കിലെ വർദ്ധനവ്:** ഉയർന്ന സാക്ഷരതനിരക്ക് സ്ത്രീകളുടെ തൊഴിൽ പങ്കാളിത്തം വർദ്ധിപ്പിച്ചു.²³
- **ഗൾഫ് കടിയേറ്റത്തിലെ പങ്ക്:** സാക്ഷരതയുള്ള കേരളീയ സ്ത്രീകൾ ഗൾഫ് രാജ്യങ്ങളിൽ നഴ്സിംഗ്, അധ്യാപന മേഖലകളിൽ തൊഴിൽ നേടി.
- **സംരംഭകത്വത്തിൽ വളർച്ച:** കുടുംബശ്രീ പോലുള്ള പദ്ധതികൾ സ്ത്രീകളുടെ സ്വയംസഹായ സംഘങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു.

രാഷ്ട്രീയാലാതം

സ്ത്രീസാക്ഷരത കേരളത്തിലെ രാഷ്ട്രീയ ലാൻഡ്സ്കേപ്പിൽ ഗണ്യമായ മാറ്റങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നു:

- **വനിതാ സംവരണം:** പഞ്ചായത്തിരാജ് സ്ഥാപനങ്ങളിൽ 50% സംവരണം നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സാക്ഷരതയുള്ള സ്ത്രീകൾ തയ്യാറായിരുന്നു.²⁴
- **നയരൂപീകരണത്തിൽ പങ്കാളിത്തം:** വിദ്യാഭ്യാസ, ആരോഗ്യ, സാമൂഹിക ക്ഷേമ നയങ്ങളിൽ സ്ത്രീകളുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ പ്രതിഫലിച്ചു.

പ്രതിബന്ധങ്ങളും വെല്ലുവിളികളും

സാമൂഹിക പ്രതിബന്ധങ്ങൾ

കേരളത്തിലെ സ്ത്രീസാക്ഷരതാ പ്രചാരണങ്ങൾക്ക് വിവിധ സാമൂഹിക പ്രതിബന്ധങ്ങളെ നേരിടേണ്ടി വന്നു:

- **ജാതിയധിഷ്ഠിത വിവേചനം:** താഴ്ന്ന ജാതിയിലെ സ്ത്രീകൾക്ക് വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് പ്രവേശനം നിഷേധിക്കപ്പെട്ടു.²⁵
- **മതപരമായ തടസ്സങ്ങൾ:** ചില മത സമുദായങ്ങളിൽ സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസത്തോട് എതിർപ്പുണ്ടായിരുന്നു.
- **സാമ്പത്തിക പരിമിതികൾ:** ദരിദ്ര കുടുംബങ്ങളിൽ പെൺകുട്ടികളെ വീട്ടുജോലികൾക്കായി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു.

ഘടനാപരമായ വെല്ലുവിളികൾ

- **അടിസ്ഥാന സൗകര്യ കുറവ്:** ഗ്രാമീണ പ്രദേശങ്ങളിൽ സ്കൂളുകളുടെയും അധ്യാപകരുടെയും കുറവുണ്ടായിരുന്നു.
- **ഗുണമേന്മയുള്ള വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ അഭാവം:** പലപ്പോഴും സ്ത്രീകൾക്ക് നൽകിയ വിദ്യാഭ്യാസം അടിസ്ഥാന സാക്ഷരതയിൽ പരിമിതപ്പെട്ടിരുന്നു.
- **തുടർവിദ്യാഭ്യാസത്തിനുള്ള അവസരങ്ങളുടെ കുറവ്:** ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് സ്ത്രീകൾക്ക് പരിമിതമായ അവസരങ്ങളേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ.

സമകാലിക പ്രസക്തിയും ഭാവി സാധ്യതകളും

ഡിജിറ്റൽ സാക്ഷരതയുടെ വെല്ലുവിളി

ഇരുപത്തൊന്നാം നൂറ്റാണ്ടിൽ കേരളത്തിലെ സ്ത്രീസാക്ഷരത പുതിയ മാനങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെടുന്നു. ഡിജിറ്റൽ സാക്ഷരത, വിവരസാങ്കേതിക വിദ്യകൾ, സാമ്പത്തിക സാക്ഷരത എന്നിവ സമകാലിക വെല്ലുവിളികളാണ്.²⁶

സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങളുമായുള്ള ബന്ധം

യുഎൻ സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങളിൽ (SDG) പ്രത്യേകിച്ച് SDG-4 (ഗുണമേന്മയുള്ള വിദ്യാഭ്യാസം) ഉം SDG-5 (ലിംഗസമത്വം) ഉം കേരളത്തിന്റെ അനുഭവങ്ങൾ പ്രസക്തമാണ്.²⁷

മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കുള്ള പാഠങ്ങൾ

കേരളത്തിന്റെ സ്ത്രീസാക്ഷരതാ മാതൃക ഇന്ത്യയിലെ മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് പിന്തുടരാവുന്ന ഉദാഹരണമാണ്. സാമൂഹിക പരിഷ്കരണം, ഗവൺമെന്റ് നയങ്ങൾ, ജനകീയ പങ്കാളിത്തം എന്നിവയുടെ സംയോജനമാണ് കേരളത്തിന്റെ വിജയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം.

ഉപസംഹാരം

കേരളത്തിലെ സ്ത്രീസാക്ഷരതാ പ്രചാരണങ്ങളുടെ ചരിത്രപരവും സാംസ്കാരികവുമായ വിശകലനം ഇന്ത്യയിലെ സാമൂഹിക വികാസത്തിന്റെ ഒരു അസാധാരണ കഥയാണ് വെളിപ്പെടുത്തുന്നത്. പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭം മുതൽ ഇരുപത്തൊന്നാം നൂറ്റാണ്ടുവരെയുള്ള ഈ യാത്രയിൽ, സാമൂഹിക പരിഷ്കരണ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ, മിഷനറി പ്രവർത്തനങ്ങൾ, സർക്കാർ നയങ്ങൾ, സാമൂഹിക പങ്കാളിത്തം എന്നിവയുടെ സമന്വയത്തിലൂടെ കേരളം ഇന്ത്യയിലെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന സ്ത്രീസാക്ഷരതാ നിരക്ക് കൈവരിച്ചു.

ഈ പഠനത്തിലൂടെ മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുന്ന പ്രധാന കാര്യം സ്ത്രീസാക്ഷരത എന്നത് കേവലം അക്ഷരവിദ്യ മാത്രമല്ല, മറിച്ച് സാമൂഹിക മുന്നേറ്റത്തിന്റെയും സാംസ്കാരിക പരിവർത്തനത്തിന്റെയും ഒരു വാഹകമാണ് എന്നതാണ്. കേരളത്തിന്റെ മാതൃാധിപത്യ പാരമ്പര്യം, ബഹുസ്വര സാംസ്കാരിക പശ്ചാത്തലം, സാമൂഹിക പരിഷ്കരണത്തിനുള്ള തുറന്ന മനസ്സ് എന്നിവ ഈ വിജയത്തിന് അനുകൂലമായ സാമൂഹിക അന്തരീക്ഷം സൃഷ്ടിച്ചു.

സമകാലിക സന്ദർഭത്തിൽ കേരളത്തിന്റെ അനുഭവങ്ങൾ ഇന്ത്യയിലെ മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കും വികസ്വര രാജ്യങ്ങൾക്കും ഫലപ്രദമായ പാഠങ്ങൾ നൽകുന്നു. സ്ത്രീസാക്ഷരത കേവലം വിദ്യാഭ്യാസ നയത്തിന്റെ

കാര്യമല്ല, മറിച്ച് സമഗ്രമായ സാമൂഹിക പരിവർത്തനത്തിന്റെ ഭാഗമാണ് എന്ന കേരളത്തിന്റെ അനുഭവം ഇതിനുള്ള സാക്ഷ്യമാണ്.

എന്നിരുന്നാലും, ഇരുപത്തൊന്നാം നൂറ്റാണ്ടിലെ വെല്ലുവിളികൾ - ഡിജിറ്റൽ സാക്ഷരത, സാമ്പത്തിക സാക്ഷരത, ലിംഗസമത്വം എന്നിവ - കേരളത്തിന് പുതിയ ദിശകളിലേക്കുള്ള മുന്നേറ്റം ആവശ്യമാണ്. പരമ്പരാഗത സാക്ഷരതയിൽ നിന്ന് ഡിജിറ്റൽ സാക്ഷരതയിലേക്കുള്ള മാറ്റം കേരളത്തിന്റെ അടുത്ത ഘട്ട വികാസത്തിന് നിർണായകമാകും.

കേരളത്തിലെ സ്ത്രീസാക്ഷരതാ പ്രചാരണങ്ങളുടെ ചരിത്രം വ്യക്തമാക്കുന്നത് സാമൂഹിക മാറ്റം എന്നത് ഒരു ദീർഘകാല പ്രക്രിയയാണെന്നും, അതിന് ശക്തമായ രാഷ്ട്രീയ ഇച്ഛാശക്തിയും സാമൂഹിക പങ്കാളിത്തവും സാംസ്കാരിക സ്വീകാര്യതയും ആവശ്യമാണെന്നുമാണ്. കേരളത്തിന്റെ ഈ അനുഭവം മനുഷ്യവികാസത്തിന്റെ സന്ദർഭത്തിൽ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ, പ്രത്യേകിച്ച് സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ, പരിവർത്തനശക്തിയെ പ്രകടമാക്കുന്നു.

റഫറൻസുകൾ

1. Drèze, Jean, and Amartya Sen. *An Uncertain Glory: India and Its Contradictions*. Princeton: Princeton University Press, 2013.
2. Census of India. *Census 2011: Kerala*. New Delhi: Office of the Registrar General and Census Commissioner, 2011.
3. Weber, Max. *The Theory of Social and Economic Organization*. Translated by A.M. Henderson and Talcott Parsons. New York: Oxford University Press, 1947.
4. Gramsci, Antonio. *Selections from Cultural Writings*. Edited by David Forgacs and Geoffrey Nowell-Smith. Cambridge: Harvard University Press, 1985.
5. Sen, Amartya. *Development as Freedom*. New York: Anchor Books, 2000.
6. നായർ, പി.കെ. രാമൻ. *കേരളത്തിന്റെ വിദ്യാഭ്യാസ ചരിത്രം*. കോഴിക്കോട്: പൂർണ്ണപ്രജ്ഞ പ്രകാശൻ, 1985.
7. Aiya, V. Nagam. *The Travancore State Manual*. Vol. 2. Trivandrum: Government Press, 1906.
8. Nair, P. Thankappan. *Sri Narayana Guru*. Chennai: Affiliated East-West Press, 1988.
9. Joseph, K.V. *Ayyankali: The Slave Who Turned Saviour*. Kottayam: D.C. Books, 2005.
10. സ്വാമികൾ, ചട്ടമ്പി. *ജാതിനിർണ്ണയം*. Edited by കെ.കെ. കസുമൻ. കോട്ടയം: സാഹിത്യ പ്രവർത്തക സഹകരണ സംഘം, 1995.
11. Jeffrey, Robin. *Politics, Women and Well-being: How Kerala Became a Model*. London: Macmillan, 1992.
12. Government of Travancore. *Education Code*. Trivandrum: Government Press, 1912.
13. Ramachandran, V.K. *Wage Labour and Unfreedom in Agriculture: An Indian Case Study*. Oxford: Clarendon Press, 1990.
14. Nossiter, T.J. *Marxist State Governments in India*. London: Pinter Publishers, 1988.
15. Tharakan, P.K. Michael. "Socio-Religious Reform Movements, the Process of Democratization and Human Development: The Case of Kerala, South-West India." In *Culture and Human Development*, edited by Ananta Kumar Giri. New Delhi: Sage Publications, 2002.
16. Santhosh, M.R. *Total Literacy Campaign in Kerala: An Evaluation*. Thiruvananthapuram: Kerala State Literacy Mission Authority, 1995.

17. Isaac, Thomas, and P. Tharakan. "Kerala: Towards a New Agenda." *Economic and Political Weekly* 30, no. 31/32 (1995): 1993–2004.
18. Gough, Kathleen. "Nayar: Central Kerala." In *Matrilineal Kinship*, edited by David M. Schneider and Kathleen Gough. Berkeley: University of California Press, 1961.
19. George, K.M. *A Survey of Malayalam Literature*. London: Asia Publishing House, 1968.
20. Hardgrave, Robert L. Jr. *The Nadars of Tamilnad: The Political Culture of a Community in Change*. Berkeley: University of California Press, 1969.
21. പണിക്കർ, കെ. അയ്യപ്പ. *കേരള സാഹിത്യ ചരിത്രം*. കോട്ടയം: നാഷണൽ ബുക്ക് സ്റ്റാൾ, 1960.
22. Eapen, Mridul. "Women and Work Mobility: Some Disquieting Evidences from the Indian Data." *Economic and Political Weekly* 36, no. 35 (2001): 3311–3315.
23. Subrahmanian, K.K., and K.A. Azeez. "Industrial Growth in Kerala: Trends and Explanations." Working Paper No. 310. Thiruvananthapuram: Centre for Development Studies, 2000.
24. Heller, Patrick. *The Labor of Development: Workers and the Transformation of Capitalism in Kerala, India*. Ithaca: Cornell University Press, 1999.
25. പിള്ള, ടി.കെ. രവീന്ദ്രൻ. *കേരളത്തിലെ ജാതീയത*. തിരുവനന്തപുരം: കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, 1995.
26. Government of Kerala. *Kerala Digital Literacy Mission Report*. Thiruvananthapuram: Information Technology Department, 2018.
27. United Nations. *Sustainable Development Goals: Progress Report 2020*. New York: UN Department of Economic and Social Affairs, 2020.